

Skatteutskottets betänkande**1980/81:57****om mervärdeskattefri försäljning på flygplatser**

I detta betänkande behandlas fyra motioner om mervärdeskattefri försäljning på flygplatser.

Motionerna

1980/81: 415 av Hans Petersson i Röstånga (fp) och Sven Andersson (fp)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller att reglerna för momsfri försäljning ändras så att även butiker på flygplats har rätt att sälja varor till turister för utförsel från landet på samma villkor som övriga affärer i Sverige.

1980/81: 503 av Nils Hjorth (s) och Margit Sandéhn (s)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt innebärande att andra stycket anvisningarna till 2 a § upphävs.

1980/81: 509 av Rune Torwald (c) och Ingegärd Oskarsson (c)

I motionen hemställs att riksdagen begär att regeringen vidtar erforderliga åtgärder för avskaffande av förbudet att från butik på flygplats sälja varor utan mervärdeskatt för export till personer bosatta utanför Norden.

1980/81: 680 av Sten Svensson m. fl. (m)

I motionen hemställs att riksdagen beslutar upphäva andra stycket av anvisningarna till 2 § lagen (1968: 430) om mervärdeskatt (flygplatsförsäljningsförbudet).

Frågans tidigare behandling m. m.

I proposition 1979/80: 57 om mervärdeskatt, m. m., föreslogs bl. a. vissa ändringar i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt (ML) med anledning av en nordisk överenskommelse om beskattning av resgods i resandetrafiken mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige samt om tullfri försäljning på flygplats i dessa länder. Förslagen grundade sig på ett delbetänkande av mervärdeskatteutredningen, som fått i uppdrag att utarbeta de författningsändringar som påkallades av den nordiska överenskommelsen. Utredningen föreslog att alla exportbestämmelser i ML skulle sammanföras i en ny 2 a § och att i andra stycket anvisningarna till denna paragraf skulle – i enlighet med överenskommelsen – föreskrivas att leverans av vara från annat försäljningsställe på flygplats än exportbutik enligt 27 § tullagen (1973: 670)

anses ha skett inom landet även när varan är avsedd att medföras av köparen vid utresa ur landet. I samband med utskottsbehandlingen av ärendet framfördes invändningar mot propositionen i denna del från luftfartsverket och innehavare av affärer på Landvetters flygplats. Utskottet beslutade emellertid enhälligt att tillstyrka propositionen (SkU 1979/80: 19) och riksdagen följde utskottets förslag.

Innan bestämmelserna hunnit träda i kraft den 1 maj 1980 väcktes under allmänna motionstiden detta år olika motioner om upphävande av desamma. Utskottet vidhöll (SkU 1979/80: 53) sin tidigare ståndpunkt och sammanfattade sin bedömning sålunda:

Utskottet behandlade frågan om flygplatsförsäljningen förhållandevis utförligt i samband med de nya reglerna för gränshandeln och turistförsäljningen. Som framgår av utskottsbetänkandet förekom också uppvaktningar där företrädare för luftfartsverket och för affärsinnehavarna på Landvetters flygplats framförde invändningar mot det föreliggande förslaget. Av betänkandet framgår vidare att utskottet hade full förståelse för de synpunkter som framfördes av bl. a. butiksägarna på Landvetters flygplats, men att man här stod inför en välsituation som inte lämnade utrymme för några jämkningar eller kompromisser. Man hade från svensk sida att välja mellan att bibehålla flygplatsförsäljningen och då inte få något nordiskt gränshandelsavtal eller att slopa denna försäljning för att nå nordisk enighet om gränshandeln. Det kan tilläggas att förhandlingarna i ett skede sköts upp just av det skälet att man från svensk sida inte ville diskutera flygplatsförsäljningen. De övriga nordiska ländernas reaktion skall också ses mot bakgrund av att den skattefria försäljningen på Kastrups flygplats avvecklades efter önskemål från svensk sida. Den skattefria flygplatsförsäljningen i Sverige har saknat stöd i lagstiftningen. Den har byggt på tolkningar som givit olika resultat i olika län.

Utskottet vidhåller mot denna bakgrund att det från svensk sida var nödvändigt att biträda den nordiska överenskommelsen för att kunna genomföra de värdefulla förbättringar av gränshandeln som det nordiska avtalet innebär. Det kan med hänsyn till vad utskottet här redovisat inte anses meningsfullt att nu begära nya nordiska överläggningar i dessa frågor. Utskottet vill också uttala att det är för tidigt att göra uttalanden om verkningarna av en lagstiftning som ännu inte trätt i kraft. Eftersom man på andra nordiska flygplatser kan bedriva försäljning av beskattade varor bör verkningarna av förbudet mot skattefri försäljning på svenska flygplatser inte överdrivas.

I de nu aktuella motionerna åberopar flera av motionärerna det förhållandet att den nordiska överenskommelsen inte – vid tidpunkten för motionernas avgivande – ännu trätt i kraft på grund av att Finland inte infört de där föreskrivna gränshandelsreglerna. Motionärerna anser att ingenting tyder på att Finland kommer att vidta sådana åtgärder och att Sverige därför

inte fått något positivt i utbyte mot förbudet mot mervärdeskattefri försäljning på flygplatser.

Med anledning härav kan utskottet upplysa om att den finska riksdagen i vår antagit en av regeringen föreslagen lag som reglerar gränshandeln i överensstämmelse med den nordiska överenskommelsen. Finlands president har den 10 april 1981 ratificerat överenskommelsen, som i enlighet med de däri angivna ikraftträdandereglererna kommer att gälla fr. o. m. den 14 maj 1981.

Utskottet

Gemensamt för motionerna är att motionärerna vill upphäva de bestämmelser i mervärdeskattelagen om försäljning från flygplats som riksdagen antog i slutet av år 1979 och som gäller fr. o. m. den 1 maj 1980. I motionerna 415 av Hans Petersson och Sven G. Andersson (båda fp), 503 av Nils Hjorth och Margit Sandéhn (båda s) och 509 av Rune Torwald och Ingegärd Oskarsson (båda c) begärs riksdagsskrivelse i sådant syfte medan Sten Svensson m. fl. (m) i motion 680 kräver omedelbar lagstiftning.

Som framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen var förbudet mot mervärdeskattefri försäljning på flygplatser ett villkor för att våra nordiska grannländer skulle biträda det gränshandelsavtal som Sverige eftersträvade. Förbudet har alltså tillkommit i strid mot de svenska intressena. Utskottet har tidigare uttalat sitt beklagande av de effekter som förbudet medför för den svenska flygplatsförsäljningen men samtidigt funnit att i den valsituation som härigenom uppstått det från svensk synpunkt varit mest angeläget att få gränshandeln reglerad. När motionärerna nu upprepar kraven på en avveckling av mervärdeskattebestämmelserna för flygplatsförsäljning sker det i samtliga fall med hänvisning till att Finland inte vidtagit några åtgärder för att få den nordiska överenskommelsen gällande. De menar att man från svensk sida genomfört bestämmelser som ensidigt skadat den svenska flygplatsförsäljningen utan att få något gränshandelsavtal i utbyte.

Efter det att motionerna väcktes har den finska riksdagen antagit en lag i överensstämmelse med den nordiska överenskommelsen om gränshandeln. Avtalet har därefter ratificerats av Finlands president och gäller fr. o. m. den 14 maj 1981. Motionärernas farhågor för att gränshandelsavtalet inte skulle träda i kraft har således visat sig obefogade och mot denna bakgrund och med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört i frågan avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår

1. motion 1980/81: 415,
2. motion 1980/81: 503,

3. motion 1980/81: 509,
4. motion 1980/81: 680.

Stockholm den 14 maj 1981

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Curt Boström (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Egon Jacobsson (s), Bo Södersten (s) och Olle Grahn (fp).